

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO
K 1.20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 4. KOLOVOZA 1914.

BR. 64

Prvi sukobi na njemačko-francuskoj granici.

Propisi glede bolesnih i ranjenih vojnika.

Već od 16. vieka dalje uglavljivalo su pojedine države osobite uglave, da osiguraju i oblaškaju položaj ranjenika. Od g. 1581. do 1864. bio je 281 takav ugovor, od kojih se jedan dio tiče i morskog rata. Od posljedice 19. vijeka udarilo je natrag zbog promijenjenog načina ratovanja, kako se je to pokazalo u krimskom, talijanskom i u američkom građanskom ratu. Bitka kod Solferina (24. lipnja 1859.) ponukala je Švajcara Dunanta te je stao revno nastojati oko njegovanja ranjenih i bolesnih vojnika u vojni i osobito oko osnivanja društva dobrotvornih ratnih bolničara. On i još Švajcar Moynier, skloniše švajcarsku vladu, te je sazvala ostale vlasti na konferenciju, koja je zasjedala u Ženevi od 8. do 22. kolovoza 1864. Posljedak tim raspravama — ženevska konvencija — potpisana bi u prvih tek od 8 država (od Švajcarske, Baden, Belgije, Danske, Španije, Francuske, Italije i Nizozemske). Od onda pristupile sve civilizovane i polucivilizovane države, pače i sama Kina.

Ratovi poslije g. 1864. dokazale, da bi trebalo konvenciju u kojejem popraviti i proširiti. Navlastito predložila je Italija, da se konvencija protegne i na pomorski rat.

Nakon različitih pregovaranja ponovo se je u Ženevi sastala konferencija. Složila se o 13 dodatnih članaka, koji budu stavljeni u konvenciju od 20. listopada 1864. Ali ta nova uglava, koja se je po predlogu Italije, protezala i na pomorski rat, nije bila prihvaćena od vlasti.

U nazočnom slučaju potpisala su ju i je, da se ženevska konvencija protegne i na pomorski rat.

Što se tiče suhozemnog rata, članak 21. upućuje na ženevsku konvenciju. Godine 1904. imala se je sastati ponovna konferencija za reviziju ženevske konvencije, ali je sastanak odgođen radi rusko-japanskog rata.

Po tome se ženevska konvencija od g. 1864. proteže samo na kopneni rat, te veže sve vlasti, koje su je potpisale, tek jednu prama drugu.

U nazočnom slučaju potpisali su ju i Austro-Ugarska monarkija i kraljevina Srbija.

Članak 6. te konvencije propisuje, da se ranjeni i bolesni vojnici primaju i njeguju bez razlike narodnosti. Oni koji se izliječe, pa budu sposobni za vojničku službu, one valja vratiti u njihovu domovinu. Konvencija od god. 1868. traži, da se vrate i ostali izliječeni vojnici pod uvjetom, da se u onom ratu ne maše više oružja; od tog prave iznimku častnici „kojih bi nazočnost usljedila na izlazak rata.“

Članak 2. i 3. konvencije govori o nepovredljivosti svih onih, koji nastoje oko bolesnika, te osoba, kojima je povjerenja uprava bojnih bolnica i prevoženje bolesnika kao i o nepovredljivosti vojnih svećenika. Svim tima konvencija od 1864. daje prava vršenja svoje službe i ooda, kad neprijatelj zapremi zavod u kojem služe; konvencija od g. 1868. nameće im dapače dužnost, da to čine. Podjedno ona obavezuje pobjeditelja, da im i nadalje izplaćuje beriva, koji im pripadaju.

Članak prvi određuje nepovredljivost zdravstvenih zavoda, kako glavnih bojnih lazareta, tako i pomoćnih vojnih bolnica (ambulance) sve dotle, dok u njima imade bolesnika i ranjenika. Po četvrtom pak članku njihove pokretne pobjedilac može zapleniti, jer podpadaju pod ratno pravo.

Stanovnici pak, koji ranjenicima priteku u pomoć, treba da se štete i da im se učuva sloboda. — Svaki ranjenik, kojega prime u kuću

ili dvore, služi kao zaštita kući. Onaj, koji primi ranjenika, oprošten je od ukonacivanja vojnika i jednoga diela od nametnutih ratnih kontribucija, kako to određuje peti članak citirane konvencije.

Prostorije pak, koje služe za primanje ranjenika i bolesnika, obilježiti će se bielom zastavom s prilikom crvenoga križa, a također i osoblje zaposleno oko njega bolesnika, mora da nosi oko ruke povez s istim znakom.

Nekršćanske države postavljaju na mjesto križa drugi znak, tako n. pr. Turska polumjesec. Perzija sunce, kako se radja. Siam je g. 1899. pridržao sebi pravo upotrebljavati budistički znak.

Za znak uzet je crveni križ, jer je to grb ženevskog kantona, u kojem se je konvencija sklopila.

Zlo upotrebljivanje crvenog križa, kao i svi pristupi ženevske konvencije, presudju se po zemaljskom zakonu i od zemaljskih sudova, premda se po Buzzatiu razabire, da se je više puta predlagalo, da se za te prekršaje postave međunarodna sudišta, barem u drugoj molbi.

Bombardovanje za vrijeme rata.

Po međunarodnom pravu za vrijeme rata slobodno je bombardovati samo utvrđene ili branjene gradove, sela i zgrade.

Prije nego se na ove počne pucati, dužan je zapovjednik — osim za juriša — učiniti sve što, do njega stoji, da obavijesti mjestno poglavarstvo. Kod pucanja se nastoji, da se štete, što je više moguće, zgrade posvećene bogoslužju, umjetnosti, znanosti i dobrotvornosti, pa bolnice i skupišta za bolesnike i ranjenike, izuzevši ako se te zgrade upotrebljavaju za vojničke svrhe. Stanovnici su pak objednanog grada dužni, da te zgrade obilježe osobitim vidljivim znakovima, koje treba unaprijed priopćiti obsjedatelju.

Ratni sužnjevi.

U današnjem ratu, ratno se sužanjstvo smatra, kao sigurnosni zatvor uz stedišnju života, zdravlja i vlasništva zasuženjenog neprijatelja. Zaraćena država, kojoj su sužnjevi pod vlast pali, smije učiniti sve što je potrebno, da oni ne pobjegnu; smije ih zabaviti pristojnim radom, a opet mora se skrbiti za njihovo tjelesno uzdržavanje prema činu, koji su obnašali u svojoj vojsci. Zaraćeni častnici mogu dobiti i svoju plaću, koju je njihova vlada dužna poslati nadoknaditi.

Uapšenja.

Uapšeni su: u Omišu prof. J. Barač ondje na ladanju. U Splitu bankir Stevo Perović, Taso Satirović i Ljubo Maksimović, tipografi, M. pl. Vidovića. U malome Ratu neki Skrbid vratat fabrike.

Uapšenja u Puli i okolici.

Doznajemo po puljskom „Giornalettu“, da je policija uapsila u Puli Josipa Radovića, ravnatelja pisarne dra. Flega, braću Barić postolare, dva krojača Srbina iz Srećna i pomorskog župnika.

Nadalje uapšeno je u Medulinu pet odbornika Hrv. Sokola u Medulinu. među njima zemaljski zastupnik pop Luka Kirac.

U istom listu čitamo, da je uapšen u Poreču prisjednik zemalj. Odbora nar. zastupnik pop Anton Andrijić.

Svi uapšeni dovedeni su u Trst.

GOSPODAR PREDPLATNIKE molimo, da se sjetite svojih dužnosti te nam čim prije pošaljete predplatu.

Oglas.

C. i k. je Vojničko Zapovjedništvo u Mostaru odredilo, da se imaju u svrhu osjegovanja vojničkih transporta osobito sa željeznicama odnosno u zaštitu važnijih vojničkih zgrada proti neprijateljskim napadajima odrediti

TAOCI

a to baš

1. Gjuro Popović, gradski prav. kapelan.
2. Pero Banaz, trgovac.
3. Božo Mičić, upravitelj Blagog Djela.
4. Dr. Antun Buconić, odvjet. kandidat.
5. Miće Mišić, trgovac.
6. Vaso Mišić, trgovac.
7. Stevo Ljubibratić, trgovac.
8. Nikola Bukvić, trgovac.

Navedeni taoci jamče sa svojim životom za sigurnost vojničkih transporta, dotično zgrada te će u slučaju kakovog mudrago napadaja odmah biti smaknuti.

Upozorjuje se dakle svi stanovnici ovog kotara u samome životnom interesu taoca, da se kane najmanjeg djela pogibeljnog za vojničke interese, što u ostalom pretpostavljam obzirom na skroz patriotsko držanje pučanstva, već da svom snagom i energijom podupiraju nadziranje željezničke pruge i važnijih vojničkih objekata.

Dubrovnik, 31. Srpnja 1914.
C. K. Namjesnika savjetnik
RENKIN

Japan proti Rusiji?

Iz Tokia brzojavljaju: Dnevnik „Nishi Nishi“ piše: Japan mora svakako izriniti eventualne poteškoće Rusije u svrhu srednjega pitanja mandžursko-mongolskog.

Potvrđuje se vijest, da je japanski poslanik Sato imao sa grofom Berchtoldom odluku konferenciju. „Neue Freie Presse“ potvrđuje također, da je u Tokiu obdržavano dugo ministarsko vijeće, koje se bavilo položajem stvorenim od evropskoj rata. Japan ima s Rusijom sporazum, sklopljen nakon rusko-japanskog rata, te savezni ugovor s Engleskom, sklopljen još prije rusko-japanskog rata. Ministarsko vijeće bavilo se pitanjem, da li je sada slučaj, da ugovor savezni s Engleskom bude uporabljen u sadanjem času. Došlo se je do zaključka, da je izključeno, ma što bilo, da bi taj ugovor imao biti uporabljen, kao što je izključeno i to, da bi Japan podupirao Englesku, ako se uplete u kakav rat. Savezni ugovor imao bi se upotrebiti jedino onda, kada bi Njemačka ugrozila englezko zemljište na primjer u Kini, što je izključeno. Savezni dakle ugovor englezko-japanski ima se tumačiti, da je uperen proti Rusiji, jer nikada nijedna druga velevlad nije ugrozila englezke posjede u Indiji.

Nije dakle izključeno, da bi Japan mogao izriniti priliku te navaliti na Rusiju.

Beograd nije bombardiran.

Službena se javlja: Jedan dio štampe shvatio je u zabuni vijesti o ulozu našeg topništva u dosadašnjim borbama oko Beograda

kao da bi se moglo govoriti o bombardmentu Beograda. Posve je naravno da se načela međunarodnog prava s naše strane odviše savjestno poštuju, a da bi se naše topništvo bilo ogriješilo protiv tih načela. Do sada pucalo se je izključivo na ratujuće čete, koje su upotrebile pojedine kuće za zaklonište. Uostalom nije se dosadna ratništa ništa osobita dogodilo.

Mobilizacija Belgije.

Iz Briselja javljaju, da je Belgijska vlada naredila mobilizaciju čitave svoje vojske i mornarice.

Mobilizacija Švicarske.

Iz Berna brzojavljaju: Savezno Vijeće odredilo je bezodvlačnu mobilizaciju švicarske vojske. U ponedjeljak 10. ov. mj. sastaje se Veliko Vijeće, da odluči o mjerama koje se između poprimiti u obranu neutralnosti i nezavisnosti zemlje.

Neutralnost Švedske, Norveške i Danske.

Vlade Švedske, Norveške i Danske priopćuju, da će u ratu austro-srpskom zadržati potpunu neutralnost. Norveška nadalje javlja, da je u obranu svoje neutralnosti poprimila shodne mjere.

Mobilizacija Turske.

CARIGRAD, 3. kolovoza. Vlada daje službeno saopćenje, da će Turska biti neutralna i da je naredila djelomičnu mobilizaciju.

Objava o mobilizaciji veli, da svaki vojnik mora stupiti u vojsku. Prvi dan mobilizacije određen je za danas.

Odgovor Francuzke.

BERLIN, 3. kolovoza. Prama saopćenju mjerodavnih krugova, Francuzka, u odgovoru na ultimatum Njemačke, da u roku od 12 sati razpusti mobilizaciju, odgovara vijugasto.

Izjava Italije.

RIM, 3. kolovoza. Njemački poslanik kod Kvirinala priopćio je ministru vanjskih posala kraljevine Italije markizu Di San Giuliano, da je Njemačka navijestila Rusiji rat. Di San Giuliano je izjavio, da će Italija, na temelju ugovora trojnog saveza, zadržati neutralnost.

Proglaš francuzke vlade.

PARIZ, 3. kolovoza. U subotu je vlada obnarodovala na narod proglaš, u kojemu kaže, da je naredila mobilizaciju i da joj se određena mobilizacija, u sadanjem časovima, čini najboljim sredstvom za častno osiguranje mira. Vlada želi mirno riješenje krize te će nastaviti diplomatsko svoje nastojanje u tom smjeru. Nada se, da će u tome i uspeti.

I u nedjelju se radi.

Stavljena je van kreposti naredba o nedjelnom počinku, tako da se može raditi i u nedjelju.

Strijeljan francuzki liječnik.

BERLIN, 4. kolovoza. U Metzju je jedan francuzki liječnik pokušao otrovati vodovod bacilima kolere. Vojnička vlast uapsila ga te na temelju prijekog suda dala ustrijeliti. (Metz je u Lotaringiji, koju je, skupa s Elsassom, dobila Njemačka u ratu s Francuzkom g. 1870-71. Metz broji 69.000 stanovnika).

Izjava Njemačke.

Francuzka napada bez navještaja rata.

BERLIN, 4. kolovoza. Vlada je izdala službeno saopćenje, u kojemu kaže, da njemačke čete dosad nisu prešle francuske granice, dočim francuske čete, a da Francuzka rata niti nije navijestila, napadaju još od jučer te razne tačke njemačke granice prelaze i od jučer u noći drže zaposjednuta neka njemačka mjesta.

Dalje se u priopćenju veli: Francuzki aviatčari bacaju bombe, eda unište naše željeznice. Francuzka je tim započela napadaj protiv nas te sama stvorila ratno stanje. Sigurnost carstva sili nas na odpor.

Odlazak njemačkog poslanika iz Pariza.

BERLIN, 4. kolovoza. Car Vilim dao je nalog njemačkom poslaniku u Parizu, da smjesta od francuske vlade zatraži putnicu.

Odlazak taoca.

Jučer su dr. Krstelj i Krsto Margetić, zadržani od vojne vlasti kao taoci, otpuvali sa prvom vojnom transportom.

Područje šibensko zatvoreno.

Od jučer se područje šibensko ima smatrati zatvoreno. Zabranjeno je ribanje od Primoštena do Murtera. Ribat se privremeno može jedino od Martinške sjeverno.

Grad i okolica.

Općinski izbori. Sutra obaviti će se izbor za drugo tijelo. Izbor obavila se u vatrogasnom dvorištu, a počinje u 8 sati.

Širenje neistinitih vijesti. Gradom se ovo dana višekrat šire kroz izmišljene ili netemeljite vijesti. Upozorujemo općinstvo, da pri širenju vijesti bude vrlo oprezno, da ne dodje u sukob sa zakonom.

Uapšenja. Javili smo da je uapšen Mihovio Kovačević. Takova je bila glasna po gradu te smo je zabilježili, a ne stoji. Jednako ispravit nam je vijest o uapšenju Andrije Jurisčića radi grđenja Austrije; nije bio uapšen, nego je bio radi toga od nekog prijavljen.

Da postigneš obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati češ pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40⁰ KALIJEVOM SOLI Ili KAINITOM
15-16⁰ KALCIUMCIANAMIDOM
16-21⁰ THOMASOVOM DROZGOM

i to prama uputama koje svak može da zatraži besplatno kod potpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanicima dijeli poučne knjžice o uporabi gnojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.

Ova gnojiva dobivaju se izključivo kod potpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpčavaoc, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. :- Šibenik.
(brzjavni naslov GRUBARES — telefon br. 56).

OBJAVA.

Dajemo na znanje p. n. Obćinstvu da smo otvorili prodaju:

živoga vapna
uz cijenu od kruna 2.60 za sto kg.

ugašenog vapna
uz cijenu od kruna 2. za sto kg.

— sve franko tvornica Crnica-Šibenik. —

Naručbe upućuju se na adresu BATTIGELLI e ROSSI - ŠIBENIK.

Sa veleštovanjem

Peč za proizvodjanje vapna
— u Šibeniku. —

AUTOGARAGE

NAJAM AUTOMOBILA.

Javljam p. n. obćinstvu, da sam otvorio

Autogarage
i najam automobila
novih, vrlo elegantnih, za 4 i 5 osoba.

Ciене veoma umjerene.

TELEFON Br. 61.

NIKO ROSSI.

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

INGEROV ::
ŠIVAĆI STROJ

kojim se može šivati, veziti i vrpiti.

Singer Comp. šivaći strojevi

dioničko društvo

ŠIBENIK, Glavna ulica.

OSIGURANJA ŽIVOTA

u raznolikim najnovijim, modernim i vrlo povoljnim kombinacijama preuzima jedini domaći osiguravajući zavod

„CROATIA“

Osiguravajuća zadruga u Zagrebu. - Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

GLAVNA ZASTUPSTVA: Osek, Rieka, Sarajevo i Ljubljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat
Telefon 25-24.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijalnih poduzeća).
2. Osiguranja pokretinosti (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.)
3. Osiguranja poljskih plodina (zita, sijena itd.)

III. Skaklenih ploča protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim poslovnim granama iznosi K 3,375.050.88
Prihod premija s pristobama K 1,571.135.97
Isplaćene odštete od postanka zavoda K 6,400.996.52

Sposobni posrednici i akvizitleri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolice

VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

Naslov za brzjavu: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5

(Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor —
Ljubljana — Metković — Opatija
Šibenik — Spljet — Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno veresijskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi 1/11 kao i uvećene založnice unovčuju se kod
Jadranske Banke
u Trstu i svih njezinih podružnica.

Jadranska Banka
Dionička glavnica K 8.000.000. — Prikupiva K 700.000
Podružnica Šibenik.

Uložne knjžice. —
Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Kupoprodaja tužemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. — Osiguranje elekata proti gubitku na tečaju pri vučenju. — Žiro računi i tekući računi. — Unovčivanje mjenica, dokumenata, odrezaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kreditna pisma, čekovi, vaglia, naputnice. — Pretinjevi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne verzije.

— Pretinzi (Safes) za čuvanje vrijednota u čeličnoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincama može držati svakovrsne vrijednosti.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. listopada 1913. sljedeće glavne pruge:

Trst-Metković A (poštanska)	Polazak iz Trsta ponedjeljak	5.— pos. p.
	povratak svake subote	6.30 pr. p.
Trst-Metković B (poštanska)	Polazak iz Trsta u četvrtak	5.— pos. p.
	povratak svakog utorka	6.30 pr. p.
Trst-Metković C (poštanska)	Polazak iz Trsta u subotu	5.— pos. p.
	povratak u četvrtak	6.30 pr. p.
Trst-Korčula (poštanska)	Polazak iz Trsta svake sriede	5.— pos. p.
	povratak u ponedjeljak	6.30 pr. p.
Trst-Šibenik (poštanska)	Polazak iz Trsta u petak	5.— pos. p.
	povratak u sriedu	6.— pr. p.
Trst-Makarska (trgovačka)	Polazak iz Trsta svaki utorak	6.— pos. p.
	povratak svake nedjelje	1.15 pos. p.
Trst-Vis (trgovačka)	Polazak iz Trsta u subotu	7.— pos. p.
	povratak svaki četvrtak	7.15 pos. p.

LJETOVALIŠTE

MORE, NEAD, ZORAVLJE, DIVOTA.

Opjevano Makarsko Primorje krije u sebi dražesti, koje, osobito u ljetu, privlače i opajaju čovječju dušu.

GRADAC
KOD MAKARSKE

biser je Jadranskog mora. Tko želi zdravlja i ugodnosti, neka ljeti pohri tamo u

Hotel Lavčenj

koji leži na moru, sa krasnom obalom. Hotel ima lijepe sobe za spavanje, izvrstnu kuhinju i podvorbu. Cijene umjerene tako da se ne boji nikakve utakmice.

Hotel je osobito prikladan za ljetovanje, a naročito se preporuča strancima kao izvrstno

KUPALIŠTE

Braća iz Herceg-Bosne, koja svake godine dolaze u naše primorje na kupanje, naći će u Hotel Lavčenj sve udobnosti i okrijepu.

I našim domaćima, koji obično fraže ljeti odmora u tuđini, stavljam na srce krasote našega primorja.

Hotel Lavčenj

Gradac kod Makarske

Ante Milošević p. Nikole
vlastnik. 17-30

KUPALIŠTE

VELIKA ZLATARIJA

GJ. PLANČIĆ

Vis - Starigrad - Veluluka

:- ŠIBENIK. :-

Remington Standard

Jedan milijun pisaćih strojeva

u porabi.

Model X i XI.

:-: BEZ KONKURENCIJE :-:

Podpuno

amerikansko pokucstvo

GLOGOWSKI & Co. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 I kat
Telefon br. 17-70.

JOSIP ZAMOLA

ovlaštteni dekorativni slikar
u ŠIBENIKU

Bivši više godina u Trstu nalazi se sada već godinu dana u svom rodnom mjestu Šibeniku, gdje je radio kod raznih tvornica i privatnih radnja te kod Pomorskog Okružnog Zapovjedništva.

Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo umjerene cijene i najvećom brzinom izvedbe. Preuzima i radnje i izvan Šibenika bez povišice cijene. Dosta je obavijestiti ga jednom otvorenom dopisnicom na gore naznačenu adresu.

Preuzima važne slikarske radnje po crkvama, kazalištima. 21-30

MLIJEKO:

kravije i ovčije, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 40 para litar.

Uzorna Mlijekarna J. Drezga.